

Dinamització del procés participatiu per a potenciar la vinculació dels equipaments cívics al seu entorn

Informe de la sessió

Tortosa, 19 d'octubre de 2017

Índex

1. Presentació.....	3
2. Participants.....	4
3. L'equipament en una paraula.....	6
4. Quines són les necessitats del nostre territori sobre les quals l'equipament podria tenir un paper?	7
5. Com podria enfortir el Casal la vinculació al territori?	9
6. Quines accions es poden promoure per crear comunitat i arrelament entorn al casal amb les persones usuàries i entitats de la població?	10
7. Valoració de la sessió.....	12

1. Presentació

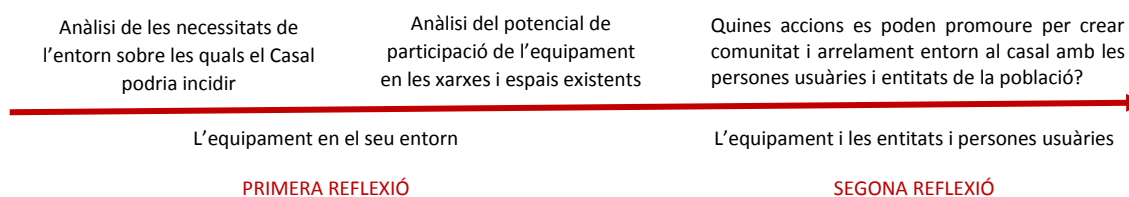
Des del *Departament de Treball, Afers Socials i Famílies*, a través de la *Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària*, conjuntament amb la *Direcció General de Transparència, Dades Obertes i Qualitat Democràtica*, del *Departament d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència* s'està impulsant un procés de reflexió amb relació a les potencialitats del paper dels equipaments cívics (EC) en el territori.

En aquest marc, durant els mesos d'octubre i novembre s'estan organitzat unes sessions de treball arreu de Catalunya, amb l'objectiu de reflexionar conjuntament i compartir les oportunitats en l'acció de l'equipament cívic en el seu entorn i quina ha de ser la seva implicació en el seu entorn proper, en el seu treball amb la comunitat i en el seu aspecte inclusiu.

El passat dilluns 19 d'octubre de 2017 es va realitzar una sessió de reflexió amb relació al paper dels equipaments cívics de la Generalitat de Catalunya a Tortosa. La sessió es va realitzar de 17:00 a 19:30 hores al Casal de Gent Gran de Tortosa.

Pel que fa al **programa de la sessió**, en primer terme, el Sr. Francesc Molina i el Sr. Joaquim Besora van donar la benvinguda, compartir els objectius del procés i detallar el marc del debat. Seguidament, les persones participants van iniciar la reflexió i el debat per generar aportacions i propostes d'acord amb el següent esquema:

Esquema de reflexió

A continuació es presenten, en primer terme, les entitats i serveis participants, caracteritzant el perfil de persones assistents. En segon terme, queden recollits els resultats de la reflexió realitzada. Cada pregunta va generar un seguit de reflexions i propostes, que han estat agrupades i sistematitzades. Per últim, es mostren els resultats de la valoració realitzada pels i les participants que van voler, mitjançant un qüestionari.

2. Participants

Van assistir-hi 21 persones pertanyents a les següents entitats o serveis:

- AAVV Ferreries
- Ajuntament de Tortosa- Serveis Socials
- Associació de Gent Gran Ferreries
- Associació de Jubilats Sant Francesc
- Atzavara-arrels
- CGG Tortosa
- Consell Comarcal Baix Ebre
- Coordinadora educativa Blanquerna
- Coral Preludi de Caro
- Creu Roja - *Sempre Acompanyats*, Tècnica
- Grup d'Esplai Blanquerna
- IES Gandesa – Pedagogia
- Teràpies Alternatives

Analitzant les dades dels qüestionaris contestats, un 75% dels i les assistents resideixen a la ciutat de Tortosa, i l'altre 25% en els municipis de Roquetes, L'Aldea i La Sénia, i un 71% eren dones i un 29% homes. Del total, un 84 % són nascuts a Catalunya i un 11% a la resta d'Espanya.

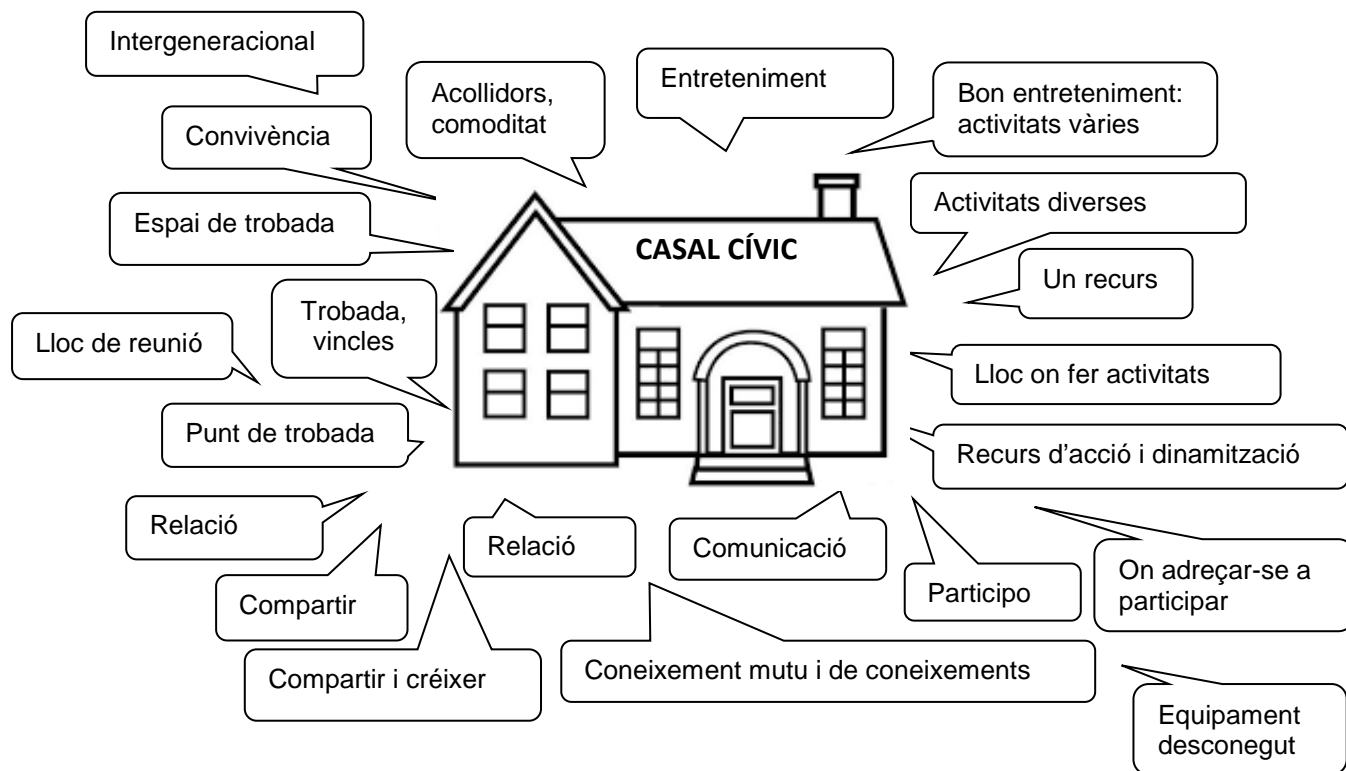
Pel que fa a la situació laboral, la majoria treballen, un 65%, dels quals un 93% treballa per compte d'altre i un 7% per compte propi. L'altre 35% dels i les participants estan jubilats/des o són pensionistes. Entre les persones que treballen, un 38% treballen en el sector de salut, educació o serveis socials, 19% són persones treballadores de l'administració pública i un 13% de l'àmbit de la cultura i el lleure. La resta de respostes assenyalen altres activitats, com Creu Roja, Punt Òmnia, treballen amb joves, o a una organització no governamental de gent gran.

Pel que fa al nivell formatiu, un 20% tenen el primer grau, un 5% ESO O FP Mitjà, un 11% FP superior o Batxillerat superior, un 25 % han estudiat una diplomatura i un 35% una llicenciatura.

Amb relació a la pregunta de quin tipus d'entitats formen part, un 20% assenyalen pertànyer a una col·legi professional, un 12 % a un club d'esports, un 8% forma part de una associació cultural i de lleure, un 8% manifesten pertànyer a una associació de pares i mares. Un 4% indiquen formar part tant d'una entitat juvenil, un sindicat i associació ambientalista. Per últim, un 32% indiquen altres entitats, com una Associació excursionista, Teràpies alternatives, Creu roja, Salut, musical, Casal de gent gran, entitats de cooperació, etc.

3. L'equipament en una paraula...

Per iniciar la reflexió d'una manera activa i dinàmica es va demanar als i a les participants que es presentessin, dient el seu nom, l'entitat a la que pertanyien i que diguessin amb una paraula què era el Casal Cívic per a ells i elles. A continuació, es presenten les paraules citades:

En aquest primer moment de reflexió vivencial es van destacar aspectes com:

- Un primer agrupament de paraules fan referència a la dimensió relacional: el Casal cívic com punt de trobada, de convivència, acollidor, on incrementar el coneixement mutu entre les persones del municipi, entre diferents edats, etc.
- Un segon bloc ho vincula a la realització d'activitats, a l'entreteniment, etc.
- Un tercer conjunt de paraules assenyalen al Casal cívic com un espai on participar.
- Finalment, hi havia per qui el Casal era un desconegut.

4. Quines són les necessitats del nostre territori sobre les quals l'equipament podria tenir un paper?

En segon lloc, la reflexió es va centrar en identificar necessitats del territori en les quals l'equipament cívic hi podria incidir. Les aportacions dels i de les participants van ser les següents:

Ser punt d'informació

- Es valora que el Casal cívic pot ser un punt d'informació i coneixement i recursos de la ciutat per a la ciutadania (on fer tràmits, obtenir informació, etc.). Aquesta informació es podria transmetre de tres maneres: bé tenint un punt d'informació amb un professional especialitzat, bé tenir la informació de manera física, bé formant als professionals dels serveis i activitats del Casal. Cal tenir en compte que moltes persones usuàries de l'equipament generen una relació de confiança amb el professorat i monitors de les activitats i els professionals que hi treballen, i els plantegen assumptes que els estan passant, problemes, preocupacions,... Seria bo poder tenir la informació per indicar on dirigir-se, per exemple.

Obertura de l'espai a entitats i famílies

- Oferir l'espai per a la realització d'activitats proposades per altres entitats.
- Obrir el casal a famílies. S'assenyala que és important que els avis i les àvies puguin venir al Casal amb els seus néts i nétes, que seguin acollits a l'equipament.

Exercir el lideratge en la coordinació

- Coordinació entre entitats que treballen amb gent gran actualment i fer-ho més extensiu a altres àmbits de població. Es valora clau potenciar la comunicació i coordinació entre associacions que treballen i es relacionen amb la gent gran del municipi, per tal d'aprofitar els recursos i detectar necessitats i solucions.

Difondre l'activitat del Casal

- Difusió i publicitat: fomentar la publicitat del Casal per a totes les entitats. És important que, més enllà de les entitats que ja l'utilitzen, les entitats de la ciutat

coneguin què ofereix el Casal, quines activitats es poden fer, quin és el seu potencial, etc. per tal que puguin aprofitar-lo, fer propostes i implicar-s'hi.

Potenciar la convivència intercultural

- Es valora que el Casal ha d'impulsar i acompanyar l'organització d'activitats i trobades que fomentin la convivència intercultural. Cal tenir en compte que els barris estan formats per població amb diferents culturals d'origen, i és important que es relacionin i coneguin.
- Organitzar activitats i tallers

Activitats adreçades a infants o joves

- Oferir activitats lúdico – educatives per a infants i joves del barri.

Treball amb les persones en situació de vulnerabilitat

- Caldria incloure activitats de baix cost, per tal que també les persones amb menys recursos puguin accedir-hi. Es valora que sovint són les persones més vulnerables que queden excloses del gaudi de les activitats, pel preu.
- Organitzar un casal de Nadal - o d'altres - pels nens i nenes més vulnerables.

Activitat intergeneracional

- L'equipament cívic ha de ser un espai on realitzar projectes intergeneracionals i multidisciplinars per al creixement persones i l'empoderament de la persona.
- Per aconseguir-ho, cal organitzar activitats, tal com:
 - Tallers i xerrades relacionades amb les arrels al territori: la gent gran pot transmetre com vivien, com eren, què fèiem, etc. als més petits i joves.
 - Activitats formatives per adults com ara idiomes, musica, etc. en les quals la gent gran pot ensenyar a la gent i al contrari.
 - Tallers intergeneracionals i d'integració cultural.

Reforç de les activitats que funcionen

- Es ressalta que caldria reforçar aquelles activitats i recursos de què disposa i funcionen. Es posa com exemple el servei de podologia, els tallers de manualitats. En alguns casos es tracta d'ampliar les hores de servei, en d'altres d'ampliar - l'horari, etc.

Formació professional i de creixement personal

- Oferir formació (tallers, xerrades, etc.) per a la ciutadania d'interès general, per treballar competències, habilitats i creixement personal, fins i tot professional.

Millora del servei de menjador

- Es coincideix en la necessitat de millorar el servei de menjador. Aquesta millora podria atraure a més persones a l'equipament, dotant-lo d'un altre dinamisme i convertint-lo en un punt de trobada.

Tecnologia

- L'equipament hauria d'oferir Wifi gratuït.

Altres

- Per últim, es planteja la possibilitat d'utilitzar l'espai per a la recollida d'aliments, sobres o apunt de caducar, dels supermercats del barri (diàriament) per repartir a les persones que ho necessiten.

5. Com podria enfortir el Casal la vinculació al territori?

Les persones participants també van reflexionar amb relació a com el Casal podria tenir un paper més actiu en la comunitat i la xarxa de relacions del territori, indicant si trobaven a faltar l'equipament en algun espai de relació, treball o participació del barri o territori. I en aquest sentit es va assenyalar les següents consideracions:

- **Participar activament en el treball comunitari**, a través del procés comunitari de Tortosa, amb un paper dinamitzador en l'entorn. Aquest procés compta amb una estructura organitzativa: equip tècnic de Relació, comissions de treball, etc. El casal podria participar de manera activa en algunes d'aquestes comissions, per exemple, la Comissió d'Espai públic.
- **Participació en el casal a tots els plans municipals i comunitari**. Es tracta de participar activament en l'elaboració dels plans transversals impulsats per

l'ajuntament, com un recurs i servei més ubicat el municipi. Per exemple, actualment s'està elaborant el pla LGTI i seria interessant que participés. Es ressalta que a més a més, també serviria per formar-se en el tema en qüestió i produir impacte.

- Seria important generar vinculació al territori, especialment establint **interacció amb escoles i instituts** amb el Casal cívic, per tal de crear un escenari en què sigui possible desenvolupar la interacció intergeneracional a través d'activitats concretes.
- En general, es destaca la necessitat **d'impulsar un treball en xarxa entre els diferents recursos i serveis** de la ciutat. Cal tenir en compte que el Casal cívic de Tortosa es troba en un barri amb nombrosos recursos (centre cívic, patronat d'esports, ...) i seria clau generar sinergies i coordinacions per aprofitar recursos i oferir millors respostes a les necessitats.

El casal podria exercir un **paper de lideratge del Casal** en aquesta coordinar del treball en xarxa. Cal involucrar-s'hi per fer-ho possible i generar impacte.

- A més, aquesta coordinació i treball en xarxa incrementarà el coneixement mutu que permetrà fins i tot **la derivació d'altres serveis**.
- Crear activitats i vincles noves a partir del **voluntariat** (un concert de l'escola de música). Obrir el Casal a altres entitats per fer les seves activitats, etc.
- Es proposa crear un Banc del temps en el qual les persones puguin oferir el seus coneixements i habilitats personals (arranjament de roba, cuina, gestió de documents, pintura, art, etc.), i establir intercanvis amb altres, impulsar sobretot aquest intercanvi per compartir amb diferents edats.
- Per últim, es destaca la necessitat de promocionar **l'aprenentatge i el respecte** a totes les persones sense diferències d'edat, d'origen, de religió, idees polítiques, etc.

6. Quines accions es poden promoure per crear comunitat i arrelament entorn al casal amb les persones usuàries i entitats de la població?

Finalment, la reflexió es va centrar en com promoure la implicació, l'arrelament i els vincles de les persones usuàries i les entitats amb el Casal. Per fer aflorar

les propostes, es va convidar a les persones participants a realitzar una pluja d'idees. Les aportacions van ser les següents:

- Afavorir que les persones, les entitats, les xarxes i recursos participin activament de la gestió del propi equipament. En aquesta sentit, es puntualitza que es pensa en la creació de comissions i grups de treballs per objectius concrets (per exemple, activitats, esdeveniments, jornada), que puguin implicar a un determinat grup de persones i un cop assolit l'objectiu pel qual es va crear, no cal la seva continuïtat. La idea de fons és crear espais i grups de treball que motivin i impliquin a persones que habitualment no hi participen en la dinàmica habitual de l'equipament.
- A més a més, aquesta opció també pot fer disminuir la feina i càrrega d'aquestes persones implicades de manera activa en la dinàmica del centre.
- Corresponsabilitzar a les persones que utilitzen el Casal Cívic per a que sigui un espai acollidor i amable. Això vol dir tenir capacitat d'incidir per crear aquesta espai amable (posar cortines, per exemple).
- Fer difusió de què es el Casal i què ofereix.
- Fer prospecció de les necessitat i interessos de la població.
- Realitzar enquestes als propis participants del Casal, per tal de conèixer les seves propostes.
- Que totes les persones puguin participar en el disseny de les activitats.
- Implicació dels propis beneficiaris del casal en activitats del mateix (portar a terme tallers, ambientació del Casal, etc.).
- Organitzar una jornada de portes obertes per oferir allò que es fa, convidar a diferents col·lectius a activitats concretes, per exemple, una exposició.
- Fer més atractiu el servei de bar. Per exemple, ampliant l'horari, amb més assortiment de pastes i entrepans, etc.
- Organitzar un dia de germanor amb els responsables de les activitats que s'ofereixen al Casal. Crear aquesta convivència i coneixement mutu en aquesta nivell transmetrà i afavorirà també l'ambient general de l'equipament.
- Fer trobades de reforç de vincles dins del Casal.
- Organitzar excursions i sortides a llocs més propers i assequibles econòmicament per tothom (per promoure la participació de tothom) . Per exemple, senderisme.

I a més...:

- Aconseguir aparcament gratuït. Es comenta i coincideix que a certes hores es molt complicat aparcar a l'entorn del casal, ja que és una àrea amb una alta concentració d'equipaments. Es proposa estudiar possibles solucions.
- Disposar d'un espai amb intimitat per fer les gestions o intervencions a nivell individual. Es valora que no hi ha privacitat en el moment de fer una gestió, i que és un criteri que hauria de garantir-se.
- Que l'espai se'l facin propi les persones, puguin decorar-ho, etc. per exemple, cosint unes cortines, penjant els quadres de les classes d'art, etc.

7. Valoració de la sessió

Les persones participants van poder valorar la sessió de treball mitjançant un qüestionari. Els principals trets d'aquesta són:

